

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LINKÖPING**
Enhet 1

DOM
2014-02-21
Meddelad i
Linköping

Mål nr
4856-12

KLAGANDE

1. Johannes Regell, 860426-0250
Midgård 9 A Lgh 1102
593 39 Västervik

2. Inger Wiman
Tallåsvägen 4
590 98 Edsbruk

MOTPART

Västerviks kommun
593 80 Västervik

ÖVERKLAGAT BESLUT

Kommunfullmäktiges beslut den 25 juni 2012,
diarienummer 2011/47-041 Kf § 122

SAKEN

Laglighetsprövning enligt kommunallagen (1991:900), KL

Kommunstyrelsen	
Västerviks kommun	
Inkom	2014-02-24
Dnr	2012/374 Dpl 108
Hid	

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår Johannes Regells överklagande.

Förvaltningsrätten avskriver Inger Wimans överklagande från vidare prövning.

Dok.Id 143428

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 406	Brigadgatan 3	013-25 11 00	013-25 11 40	måndag – fredag
581 04 Linköping		E-post: forvaltningsratten@linkoping.dom.se		08:00-16:00

BAKGRUND OCH YRKANDEN M.M.

Kommunfullmäktige i Västerviks kommun beslutade den 25 juni 2012 om budget 2013 och ekonomisk planering 2014-2015 för Västerviks kommun.

Ordföranden meddelade under sammanträdet att Socialisterna – Välfärds-
partiets (SvP) budgetförslag är oförenligt med kommunallagens krav i 8
kap. 4 § på balanserad budget och förslaget kan därmed inte ställas under
proposition. Fullmäktige godkände den föreslagna propositionsordningen.

Kommunfullmäktige beslutade vidare om förändringar av den politiska
organisationen med en minskning av antal ledamöter i kommunstyrelsen,
barn- och utbildningsnämnden, socialnämnden och miljö- och byggnads-
nämnden samt en avveckling av kultur- och fritidsnämnden.

Johannes Regell yrkar, såsom talan får förstås, att förvaltningsrätten upp-
häver beslutet angående propositionsordning och anför i huvudsak att det
saknar grund och är osakligt.

Inger Wiman yrkar att förvaltningsrätten upphäver beslutet gällande för-
ändringarna av den politiska organisationen och anför i huvudsak att beslu-
tet i denna del inte har tillkommit laga ordning och att det strider mot be-
stämmelser i kommunallagen.

Västerviks kommun hemställer att Johannes Regells överklagande avslås
samt att Inger Wimans överklagande avskrivs.

Förvaltningsrätten beslutade den 3 augusti 2012 att avslå Inger Wimans
yrkande om inhibition.

VAD PARTERNA ANFÖRT

Johannes Regell

Ordförande har felaktigt uteslutit SvP:s förslag från omröstningen. 2011 genomförde SvP tillsammans med personalen i kommunens verksamheter ett omfattande arbete med att ta fram ett motförslag till strategisk plan. SvP utgick från det ekonomiska underlag som lämnats av tjänstemännen ett år tidigare. SvP har lagt ett fullt ut finansierat förslag, innehållande alternativ finansiering via ökade statsbidrag till kommunen. I debatten påstods att SvP:s förslag skulle innebära en höjning av kommunalskattesatsen på drygt tre kronor per invånare. Eftersom SvP inte har mandat för några höjningar av kommunalskattesatsen, än mindre på över tre kronor, lade de sin alternativa finansiering via ökade statsbidrag i sitt förslag. När han – såsom ledamot i fullmäktige – svarade nej på frågan om SvP föreslår kommunalskatteshöjning, beslutade fullmäktiges ordförande att avfärda SvP:s förslag från propositionsordningen. Beslutet saknar grund och är osakligt. Med sitt förfarande gjorde sig fullmäktiges ordförande osakligt till tolk för den ena politiska bedömningen och framställde som ultimatum att SvP också skulle ansluta sig till denna bedömning. Han ifrågasätter om detta förfarande är i enlighet med att fullmäktiges ordförande ska vara opartisk och neutral. För ett år sedan tvingades de bevittna samma charad. I förlängningen innebär detta ett hot mot grundläggande principer i den parlamentariska demokratin.

Inger Wiman

Kommunfullmäktiges beslut i den del som benämns "Politisk organisation" innebär att antalet ledamöter och ersättare i kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden samt socialnämnden minskar från femton till elva. Miljö- och byggnadsnämnden minskar antalet ledamöter och ersättare från elva till nio. Kultur- och fritidsnämnden avvecklas helt. Beslutet har inte

tillkommit i laga ordning så till vida att de nämnder vars verksamhet berörs, i strid med 5 kap. 26 § KL inte fått möjlighet att yttra sig över det framlagda förslaget till förändrad politisk organisation. Det av kommunstyrelsen utarbetade och vid sammanträdet med styrelsen den 11 juni 2012 presenterade budgetförslaget, över vilket samtliga nämnder yttrat sig, innehöll inte några antydningar om en förändrad politisk organisation. Avsnittet i budgetförslaget om ny politisk organisation presenterades för första gången av (M) och (S) vid sammanträdet den 11 juni 2012, varvid det remitterades till de politiska partierna. Förslaget behandlades vid ett extra inkallat möte med kommunstyrelsen den 14 juni 2012. Berörda nämnder har således inte beretts möjlighet att delta i beredningen av och att yttra sig över förslaget till förändringar av den politiska organisationen. Resultatet av omröstningen visade för första gången under innevarande mandatperiod att de båda största partierna, (M) och (S), etablerat en samsyn i ett ärende av betydande vikt. Med detta som bakgrund och enda utgångspunkt har fullmäktige beslutat att senast i september 2012 förrätta nya val till samtliga nämnder inklusive kommunstyrelsen. Utan att det framgår av protokollet från sammanträdet har fullmäktige därmed förutsatt att uppdragen som ledamöter och ersättare i nämnderna kan återkallas. Fullmäktige måste därvid förutsätta att 4 kap. 10 a § KL kan åberopas. Enligt hennes uppfattning kan fullmäktige inte återkalla uppdragen med det angivna stödet. Det är nämligen fortfarande så att den ”nya” politiska majoriteten i kommunfullmäktige bestående av (M) och (S) återfinns i samtliga nämnder och i kommunstyrelsen. Fullmäktiges ”nya majoritet” har således också majoritet i varje enskild nämnd, varför det saknas skäl på denna grund återkalla de i samband med det senaste valet givna uppdragen. – Kommunfullmäktige har sedermera genom beslut den 24 september 2012 upphävt sitt tidigare fattade beslut. Av hänsyn till förtroende för rättsväsendet bör det inte vara möjligt att Västerviks kommun, att slippa utstå rättslig prövning av ett ifrågasatt beslut genom att upphäva detsamma. Hon vidhåller därför sitt yrkande.

Västerviks kommun

Som skäl till att Johannes Regells överklagande ska avslås anføres bl.a. följande. Av SvP:s budgetförslag, ledamoten Johannes Regells inlägg vid sammanträdet och överklagandet framgår att utgiftsökningarna bör regleras via tillskott från staten. På direkt fråga från ordföranden – i syfte att erbjuda en möjlighet för att kunna ställa förslaget under proposition – avvisade Johannes Regell skattehöjning som finansiering. Efter avslutad debatt redogjorde ordföranden för framlagda yrkanden. I samband därmed aktualiserade ordföranden frågan om att ställa proposition på yrkandet om bifall till partiets budgetförslag. Ordföranden framförde att han fann förslaget oförenligt med kommunallagens bestämmelser om en balanserad budget. Någon invändning mot ordförandens beslut att vägra ställa proposition på partiets budgetförslag framfördes inte. Efter församlingens godkännande av propositionsordningen gick fullmäktige till beslut i ärendet. Enligt kommunens bedömning saknas både i lagstiftningen och i praxis möjlighet att besluta om en kraftigt underbalanserad budget i avsikt att låta staten tillskjuta resterande belopp. Ordförandens vägran att ställa proposition på budgetförslaget är därför i samklang med kommunallagens intentioner och särskilt de regler om god ekonomisk hushållning som infördes i lagen 2005.

Vad avser att Inger Wimans överklagande anføres bl.a. följande. En bedömning av rättsläget utfaller på det sätt klaganden anser. Beredning av berörda organ av förslaget om den förändrade nämndorganisationen borde ha föregått beslutet. Berörda nämnder hade därmed givits möjlighet att lämna synpunkter på förändringen och kommunallagens krav på beredning hade därmed säkerställts. I yttrande den 10 september 2012 uppgav kommunen bl.a. att en beredning som helt fyllde KLs krav pågick. Fullmäktige beslutade den 24 september 2012 att upphäva sitt beslut den 25 juni 2012 § 122 om ny nämndorganisation. Kommunfullmäktige beslutade samtidigt bl.a. att återkalla uppdragen för de förtroendevalda i kommunstyrelsen och

nämnderna från den 1 oktober 2012 samt att avveckla kultur- och fritidsnämnden från den 1 januari 2013. Vidare beslutades att på förslag av valberedningen utse ledamöter, ersättare och presidier i styrelsen och de tre nämnderna från 1 oktober 2012 till och med den 31 december 2014. Beslutet föregicks av en remissomgång till berörda organ för att säkerställa att beredningen gjorts på korrekt sätt.

SKÅLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Av 10 kap. 8 § KL framgår följande. Ett överklagat beslut ska upphävas, om

1. det inte har tillkommit i laga ordning,
2. beslutet hänför sig till något som inte är en angelägenhet för kommunen eller landstinget,
3. det organ som har fattat beslutet har överskridit sina befogenheter, eller
4. beslutet strider mot lag eller annan författning.

Första stycket 3 och 4 gäller inte beslut enligt 8 kap. 3 d § tredje stycket, 4 § tredje och fjärde styckena samt 5 a och 5 b §§. Något annat beslut får inte sättas i det överklagade beslutets ställe.

Av 4 kap. 10 a § KL framgår följande. Fullmäktige får återkalla uppdragen för samtliga förtroendevalda i en nämnd när den politiska majoriteten i nämnden inte längre är densamma som i fullmäktige, eller vid förändringar i nämndorganisationen. Förtroendeuppdragen upphör att gälla när val av nya ledamöter och ersättare har förrättats eller när en ny nämndorganisation träder i kraft.

I 5 kap. 26 § KL anges att innan ett ärende avgörs av fullmäktige, ska det ha beretts aningen av en nämnd vars verksamhetsområde ärendet berör eller av en fullmäktigeberedning.

Av 5 kap. 45 § KL framgår bl.a. följande. Ordföranden får vägra att lägga fram ett förslag till beslut, om ordföranden anser att förslaget skulle leda till ett beslut som strider mot lag eller annan författning. Fullmäktige får dock besluta att förslaget ändå ska läggas fram.

Av 8 kap. 4 § KL framgår följande. Kommuner och landsting ska varje år upprätta en budget för nästa kalenderår (budgetår).

Budgeten för en gemensam nämnd upprättas av den kommun eller det landsting som har tillsatt nämnden. Budgeten ska upprättas efter samråd med de övriga samverkande kommunerna och landstingen.

Budgeten ska upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna.

Undantag från tredje stycket får göras

1. i den utsträckning som medel från en resultatutjämningsreserv tas i anspråk enligt 3 d § tredje stycket, eller
2. om det finns synnerliga skäl.

Av förarbeten till 8 kap. 4 § KL (prop. 2003/04:105) framgår bl.a. följande. Om det finns synnerliga skäl, bör det finnas en möjlighet för kommuner och landsting att upprätta en budget så att kostnaderna överstiger intäkterna. Regeringen förutsätter att kommuner och landsting använder möjligheten att underbalansera budgeten endast under enstaka år och med stor restriktivitet.

Utredningen i målet

Av utredningen i målet framgår bl.a. följande. Vid beslutsomgång meddelade ordföranden att han anser att budgetförslaget från SvP är ofinansierat. Förslaget ansågs därför vara oförenligt med KLs krav på balanserad budget

och erinrade att han därmed var förhindrad att ställa förslaget under proposition. Fullmäktige framförde ingen invändning mot ordförandens beslut.

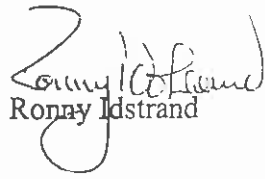
Förvaltningsrätten gör följande bedömning beträffande Regells talan

Av utredningen i målet framgår att Johannes Regell har överklagat kommunfullmäktiges beslut om budget 2013 och ekonomisk planering 2014-2015 för Västerviks kommun. Enligt 10 kap. 8 § KL kan ett överklagat beslut upphävas enligt de däri angivna prövningsgrunderna. Johannes Regell har uppgett att han anser att ordförande felaktigt uteslutit SvP:s förslag från omröstningen. Fråga i målet är således om det överklagade beslutet inte har tillkommit i laga ordning och därmed ska upphävas i enlighet med 10 kap. 8 § KL första stycket 1. Av lagtext framgår vidare att ordföranden får vägra att lägga fram ett förslag till beslut, om ordföranden anser att förslaget skulle leda till ett beslut som strider mot lag. Ordföranden ansåg att SvP:s förslag stred mot kravet om en balanserad budget. Kommunfullmäktige har inte heller begärt att förslaget ändå ska läggas fram. Mot bakgrund av detta och vad som i övrigt framkommit i målet finner förvaltningsrätten att uteslutandet av SvP:s förslag är i enlighet med KL. Vad Johannes Regell anfört i sin överklagan föranleder därmed inte att beslutet inte tillkommit i laga ordning. Johannes Regells överklagande ska därför avslås.

Förvaltningsrätten gör följande bedömning beträffande Wimans talan

Den enda rättsverkan som förvaltningsrätten kan förfoga över, är att upphäva ett fattat beslut. Förvaltningsrätten kan således inte fatta ett beslut med ett nytt innehåll. Kommunfullmäktige har genom beslut den 24 september 2012 (§ 140) upphävt det överklagade beslutet den 25 juni 2012 (§ 122) om ny nämndorganisation. Det saknas därför anledning för rätten att pröva Inger Wimans överklagande, som därmed ska avskrivas från vidare handläggning.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 3109/1D).

Ronny Idstrand

I avgörandet har även deltagit de särskilda ledamöterna Gun Axelsson och
Mona S:t Cyr.

Föredragande har varit Per Läckström

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Jönköping. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.